

PAPER P+ GECERTIFICEERD

Dit is FSC-papier

Het tijdschrift dat u in handen hebt, is gedrukt op FSC-papier, het certificaat van de Forest Stewardship Council. Dat wil zeggen: het papier komt uit goed beheerde bossen. Uit de Ardennen, om precies te zijn.

P+ is een van de eerste grote bladen bij Senefelder Misset in Doetinchem die op FSC-gecertificeerd drukwerk overstapt.

✦ TEKST JAN BOM ✦ FOTOGRAFIE MISCHA KEIJSER

De papierfabriek staat in Lanaken, net over de grens bij Maastricht. Het enorme complex maakt onderdeel uit van het Sappi-concern, een Zuid-Afrikaans bedrijf met een lange staat van dienst op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Prachtig waren de tijdschriften die professionele vormgevers maakten met zwarte zwerfkinderen, een verkenningstocht naar Afrikaanse oerbeelden. In België mengt Sappi papierpulp met houtvezels uit de Ardennen, bossen die gecertificeerd zijn volgens de normen van de FSC. Niet dat de eerder gebruikte papierkwaliteit rotzooi was. “Zeker niet”, stelt papierinkoper Dick van de Water. “Voor P+ kochten we hiervoor altijd PEFC-gecertificeerd papier in. Dat is ook een wereldwijd certificatiesysteem, dat iets meer inspeelt op nationale omstandigheden. In Finland bijvoorbeeld zijn er veel minder grote plantages, maar is een bos meer een familiebezit. De percelen zijn een stuk kleiner. Die families zien op tegen de administratieve rompslomp die FSC met zich meebrengt, want alles moet worden vastgelegd. Maar dat wil

niet zeggen dat die bossen daarmee slecht beheerd worden.”

Het is dezelfde rompslomp waar grote drukkerijen ook even tegen aanhikken. “Maar de directievoorzitter van onze holding RSDB zei: we gaan het gewoon doen, ook gezien de te verwachten vraag in de markt”, aldus Robert Busch, hoofd ordermanagement bij Senefelder Misset. Geen geringe opdracht, want RSDB is de grootste drukkerij van Nederland, met tal van vestigingen. Emily Knegt van RSDB meldt dat de operatie geslaagd is: “Inmiddels hebben al onze productiebedrijven, dus zowel vellen als offset en diepdruk, zowel ISO 14001 als FSC. Met name de combinatie FSC-diepdruk is uniek.”

Een van de angsten voor FSC was altijd dat er niet voldoende papier geleverd zou kunnen worden. Volgens Busch is die zorg voorbij. Zijn vestiging loopt binnen het concern voorop: “Wij zijn een offsetdrukkerij met heel veel titels, heel veel opdrachtgevers uit de overheid,

heel veel belangenorganisaties die hier drukken, zoals de vakbonden van de FNV, maar ook de Boerderij. Het zijn opdrachtgevers die meer gevoelig zijn voor een kwaliteitskeur. Maar het zijn meestal niet de bladen met de allerhoogste oplages. Dan is een andere techniek meer rendabel: diepdruk, op iets dunner papier. Alle grote oplages van Sanoma en de omroepbladen zitten daarom niet hier, maar in Deventer en Etten-Leur: Libelle, Margriet, maar ook de VARA Gids en de Veronica Gids.” Uitgeverij Sanoma, eigenaar van de grote damesbladen, koopt echter zelf papier in, maar geen FSC. Wat FSC voor gedoe met zich meebrengt? Volgens Kwaliteits-, Arbo- en Milieucoördinator Karin Driezen viel dat achteraf gezien allemaal wel mee. “FSC-certificatie draait vooral om procedures, het registreren van wat je doet. Dat betekent dat er op de hele interne papierwinkel een extra melding moet.” Jacco Jansen, de ordermanager van P+, heeft er dus een extra taak bij gekregen. “Ja, op alle documenten in de procesgang moet ik het even aangeven. Vanaf het moment dat je de

▲ P+ op de bindstraat. Hier worden alle gedrukte pagina's verzameld, met een nietje tot magazine gemaakt en gereed gemaakt voor verzending naar de lezers.

papierrol van de pallet uit het magazijn haalt, tot op de uiteindelijke factuur aan de uitgeverij. Daar staat het ook nog een keer op." Milieucoördinator Driezen: "Als aan al deze voorwaarden is voldaan, mag Senefelder Misset voor haar klanten het proces verzorgen om op FSC-papier het FSC-logo te plaatsen. In het geval van P+ is dat het logo Mixed Sources, dat aangeeft dat het grootste deel van het papier uit FSC-bossen komt."

De eerste gebruikers bij Senefelder waren de naturalisten, die voor hun blad 'Uit' voor FSC kozen. Toch geen klein blaadje trouwens, want de Nederlandse Naturalisten Bond kent veertigduizend leden. Busch: "Eigenlijk waren ze verbaasd dat ze de koploper waren." FSC moet dus in de tijdschriftenwereld echt nog op gang

komen. FSC Nederland meldt dat er op de Holland Herald van de KLM na, nog geen andere beroemde titels de overstap hebben gemaakt, ook niet tijdschriften die eerder op de cover meldden dat ze CO₂-neutraal zouden zijn. Arjan Alkema van FSC Nederland zegt: "De grote klappers moeten we nog maken." Bij Senefelder werden de naturalisten gevolgd door een blad voor chemici, maar de hoofdredactie vond het niet nodig het FSC-logo te voeren. Omdat FSC niets zegt over milieukwaliteit misschien? Karin Driezen: "Dat weet ik niet, maar het is wel zo dat de vraag wat milieuvriendelijk is bij FSC-papier een andere is dan bij FSC-hout. Dan staat er een plank in een bouwmarkt en weet je dat deze uit een goed beheerd bos komt. Bij het bedrukken van papier komt nog zoveel meer kijken. Dat begint al bij de papierproductie. Hoe zuinig gaat een fabriek om met water? Welke chemicaliën worden bij de papierfabricage gebruikt? Hoeveel energie? Waar komt de papierpulp of cellulose vandaan? Hoeveel gerecycled papier wordt er verwerkt? En dan begint het proces

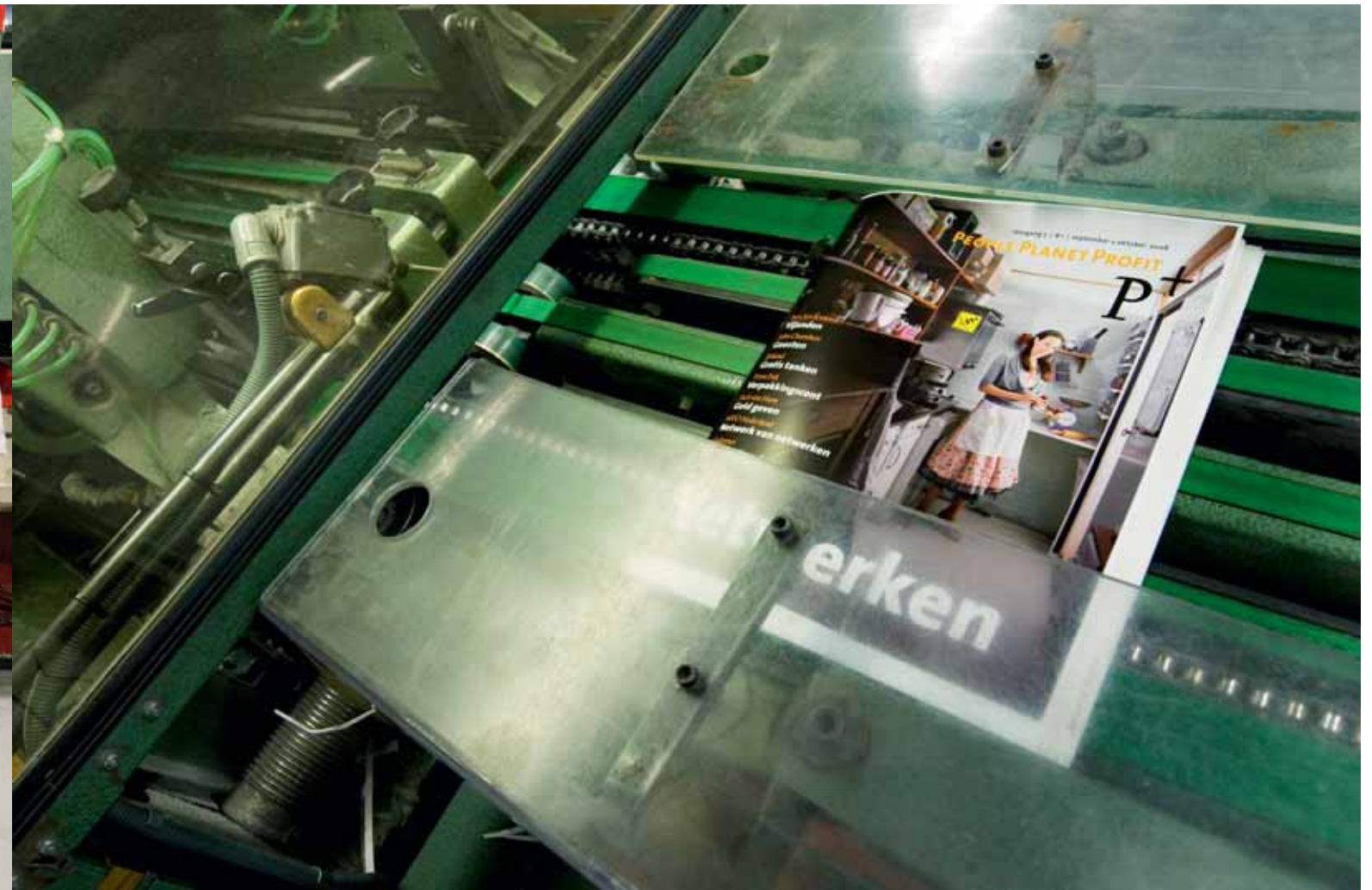
van het bedrukken van het papier pas. Ook bij ons als drukker telt het milieubeleid zwaar mee in het eindproduct. Senefelder was een van de eerste bedrijven die de hele bedrijfsvoering ISO-gecertificeerd (9001 en 14001) had. ISO 9001 staat voor kwaliteitszorg, ISO 14001 voor milieuzorg. We lopen voor als het gaat om de geringe hoeveelheid IPA (isopropylalcohol), tot zelfs alcoholvrij, in het vochtwater van de persen. En dan heb je nog niets over de inkt gezegd. Of over het sociale beleid."

Milieuwinst kan ook op ander terrein worden geboekt. Robert Busch, het hoofd ordermanagement: "We hebben de limiet bereikt van de snelheid waarmee je de persen kunt laten draaien. Het is niet als met heel hard rijden op de snelweg. Je kunt wel met 150 naar je afspraak rijden, maar je ziet op je TomTom dat het toch maar een minuut of wat aan tijdswinst oplevert. Waarom zou je dan een boete voor het te snel rijden riskeren? Dat is met drukken net zo. Nog sneller de persen laten draaien, betekent dat je inkt moet hebben die nog snel-

ler droogt, dus meer vluchtige stoffen in zich moet hebben. Het energiegebruik gaat daardoor ook fors omhoog. Maar door meer snelheid kan ook eerder papierbreuk optreden. Dan ben je alle tijdswinst weer helemaal kwijt. We zoeken het daarom niet in de snelheid, maar gaan vanaf volgend jaar met bredere persen werken. Dan druk je niet 16 of 32 pagina's, maar 64 pagina's van een tijdschrift in één drukgang."

Ten slotte de prijs. Kost de keuze voor FSC geld? Busch knikt: "Er komt ruwweg 5 procent bij, een toeslag van dertig tot 35 euro op een ton papier. Voor papier met optische witmakers geldt ook een extra premium van twintig euro per ton. Zou je dus heel wit FSC-papier kiezen, dan kom je in totaal zo'n 7 procent duurder uit." ■

www.senefelder.nl
www.rsdb.com

Hoe wordt papier zo wit?

Papierfabrieken geven hun product een schijn van witheid met zogenaamde optische witmakers. Het effect van een opwitter is dat straling uit het onzichtbare ultraviolette deel van het spectrum wordt omgezet in zichtbaar blauw licht. Ook papierfabriek Sappi doet dat. De papierkwaliteit Royal Press 200 mat, waarop P+ wordt gedrukt, kan ook in een veel wittere versie ingekocht worden. "Die is zo veilig, dat het papier zelfs met voedsel in aanraking kan komen", stelt Maarten Botterwek van Sappi. "Als een kind een prop papier zou eten, zou het daarvan niets overkomen. De door ons gebruikte witmakers zijn getest en hebben het internationale ISEGA-certificaat gekregen."

Het vergt een stevige literatuurstudie en dan nog blijven er vragen over de effecten van witmakers. Stapelen bepaalde chemicaliën zich op, wanneer het papier wordt gerecycled? De effecten worden nergens als 'groot' beoordeeld. Ook de Europese ontwikkelingen in het stoffenbeleid (Reach: Registratie, evaluatie, autorisatie van chemicaliën) bieden een zekere garantie dat er geen milieuproblemen te verwachten zijn. De witmakers zijn al met al een hele stap vooruit met de oude bleekmiddelen, die papierfabrieken vroeger gebruikten. En toch, als het niet echt nodig is, waarom zou je dan extra stoffen in het papier stoppen?

www.isega.de
www.sappi.com